

voorwoord

Verantwoorde keuzes maken is helemaal niet eenvoudig. Verhuizen we naar het platteland of blijven we in de stad? Gaan we met de fiets of met de bus naar school? Kiezen we voor biobrandstof of beter niet? Voor een verre vliegreis of dan toch voor het Meetjesland? Wat eten we vandaag? Hoe springen we bewust om met water, energie en afval?

Op school moeten kinderen en jongeren leren omgaan met keuzes en met de complexe wereld, leren overleggen met verschillende partners die elk een eigen visie hebben, leren actie ondernemen voor een leefbare toekomst voor iedereen en nadenken over hun gedrag.

En dat leren ze o.a. via MOS (Milieuzorg Op School), een project van de Vlaamse overheid, de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

MOS helpt scholen om een eigen milieuzorgsysteem uit te bouwen. Kinderen en jongeren werken samen met het schoolpersoneel aan verscheidene milieuthema's en een duurzame school. In de lessen, op schoolniveau en in de schoolomgeving maakt de hele schoolbevolking werk van natuur- en milieusparend gedrag.

Een belangrijk doel van het project is dat kinderen en jongeren kennis en vaardigheden opdoen om als toekomstige burgers zelf verantwoordelijkheid op te nemen voor een milieuvriendelijke en duurzame samenleving. MOS poneert uitdagingen om de educatieve aanpak op scholen te vernieuwen en het zelfsturende vermogen van leerlingen te versterken.

Want pas dan kan een door kritische mensen gedragen en ecologisch verantwoorde toekomst realiteit worden.

Een duurzaam beheerde MOS-school realiseert bovendien, naast deze educatieve winst, een concrete milieuwinst en een reële kostenbesparing. Want als leerlingen en personeelsleden bewuster omspringen met afval, energie en water, kan een school heel wat besparen. Eenvoudige technische ingrepen doen de rest.

Werken aan een duurzame, milieuvriendelijke school vraagt dagelijks inspanningen van directie, personeel en leerlingen. Dat betekent vak- en klasdoorbrekend samenwerken, overleg plegen, acties organiseren en verantwoordelijkheid nemen.

Zonder de betrokkenheid van ouders, directie, personeel en vooral leerlingen is een duurzaam milieubeleid een utopie. Hoe meer leerlingen er in de school via consultatie, overleg en medezeggenschap betrokken zijn bij het milieubeleid, hoe meer de schoolcultuur er baat bij heeft. Als leerlingen mee mogen bepalen welke richting de school inslaat op milieugebied, wordt de school niet enkel 'leerruimte', maar ook 'leefruimte'.

Een belangrijk aspect in dit verhaal is dat de school zelf uiteraard ook **de milieuwetgeving moet naleven**. Niet alleen door de juiste milieuvergunning te hebben, maar door aan de voorwaarden die in de vergunning zijn opgenomen, te voldoen.

Maar moet jouw school wel een milieuvergunning hebben? Of is een melding voldoende? Is de stook-

installatie in orde met de milieuregelgeving? Wat moet je doen met laboratoriumafval en oud papier? Is aanpassing van de milieuvergunning noodzakelijk als de nieuwe gebouwen in gebruik worden genomen?

In deze brochure vind je het antwoord op veel voorkomende vragen i.v.m. milieuvergunningen, grondwaterwinning, afval, bodem, lozingsnormen voor afvalwater en heffingen. Met deze brochure willen we je de informatie geven die nodig is om te kunnen voldoen aan de Vlaamse milieuregelgeving. Zo kan jouw school een milieuvriendelijke en veilige werkomgeving creëren voor leerlingen en personeel.

De brochure vermeldt alleen de belangrijkste wettelijke verplichtingen voor elke school. Verplichtingen voor minder frequent voorkomende technische installaties werden niet opgenomen. De brochure toont je in dat geval wel de weg om de toepasselijke eisen te weten te komen.

De brochure is het resultaat van een samenwerking tussen het departement Leefmilieu, Natuur en Energie met OVAM, VMM en het departement Onderwijs. Ze is gebaseerd op de Vlaamse milieuwetgeving, situatie maart 2009. De wetgeving wordt continu op haar doeltreffendheid geëvalueerd en wordt dan ook geregeld aangepast. Ook als gevolg van nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen veranderen de normen. Hou er dus rekening mee dat bepaalde zaken kunnen wijzigen. Mogelijke wijzigingen van de wetgeving kun je vinden via de "Navigator Wetgeving Leefmilieu, Natuur en Energie" (www.emis.vito.be).

Op de website van het MOS-project www.milieu-zorgopschool.be vind je een [Vlarempelpagina](#). Je vindt daar deze brochure, meer voorbeelden en bijlagen bij formulieren en (verwijzing naar) moge-

lijke wijzigingen van de wetgeving of procedures die relevant zijn voor scholen.

Voor scholen uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gelden gedeeltelijk andere normen en administratieve verplichtingen.

Zij kunnen terecht op de website van Leefmilieu Brussel: www.leefmilieubrussel.be en vinden informatie in de brochure 'Milieugids voor scholen' (Johan Leon en Evy Trogh, Leefmilieu Brussel, D/5762/2008/19).

MILIEUBEWUSTE OUDERS KIEZEN MILIEUBEWUSTE SCHOOL

Meer en meer milieubewuste ouders kiezen voor scholen waar zorg voor het milieu hoog op de agenda staat, en terecht! Met deze brochure bieden wij je een hulpmiddel om dat ook in jouw school waar te maken.

Veel succes.

A simple, stylized handwritten signature in blue ink.

Jean-Pierre Heirman
Secretaris-generaal
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie